

2.5. Ekonomicky aktivní cizinci a obyvatelstvo ČR zaměstnané v NH podle odvětvové klasifikace ekonomických činností

V rámci odvětvové klasifikace ekonomických činností byly v případě ekonomicky aktivních cizinců vyčleněny čtyři základní kategorie, k nimž přináležely nejvyšší počty těchto osob.

Nejvíce ekonomicky aktivních cizinců bylo zjištěno v kategorii *Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží*, dále následoval *Zpracovatelský průmysl* a *Stavebnictví*. Méně osob již bylo zaznamenáno v *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti*, zbývající kategorie byly již v rámci celkové zaměstnanosti cizinců zastoupeny minimálně.

Mezi cizinci v postavení zaměstnanců byly nejčastěji evidovány kategorie *Zpracovatelský průmysl* a *Stavebnictví*, s odstupem následoval *Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží* a *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti*.

Rovněž mezi cizinci s živnostenským oprávněním zaujímaly první čtyři pozice tytéž kategorie jako v obou předchozích případech. Výrazně nejvíce zde byla zastoupena kategorie *Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží*, s odstupem následovalo *Stavebnictví*, *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti* a *Zpracovatelský průmysl*.

Rozložení jednotlivých kategorií OKEČ, jež bylo v případě ekonomicky aktivních cizinců výrazně koncentrováno ve čtyři různé kategorie, bylo u obyvatelstva ČR zaměstnaného v národním hospodářství (dále NH) výrazně rozmanitější (podíl 5 % osob příslušejících do dané kategorie překročilo u obyvatelstva ČR zaměstnaného v NH 8 kategorií, u ekonomicky aktivních cizinců pouze 4 kategorie). Přesto první tři kategorie se shodovaly u obou zkoumaných skupin, tj. u ekonomicky aktivních cizinců i u osob zaměstnaných v NH.

Nejvyšší měrou byla u obyvatelstva ČR zaměstnaného v NH zastoupena kategorie *Zpracovatelský průmysl*, následovala kategorie *Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží*, dále *Stavebnictví* a poslední kategorií, jež doplnila čtveřici nejčetnějších, byla *Doprava, skladování a spoje*.

Tab. 6: Ekonomicky aktivní cizinci a obyvatelstvo ČR zaměstnané v NH podle OKEČ - 2004
(Pramen: ČSÚ-VŠPS, MPO ČR, MPSV ČR)

Pořadí	Cizinci ekonomicky aktivní	Obyvatelstvo ČR zaměstnané v NH
1.	Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží	Zpracovatelský průmysl
2.	Zpracovatelský průmysl	Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží
3.	Stavebnictví	Stavebnictví
4.	Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti	Doprava, skladování a spoje

U obyvatelstva ČR zaměstnaného v národním hospodářství (dále NH) byly u mužů zjištěny stejné kategorie jako v rámci celku, pouze v odlišném pořadí, a to: *Zpracovatelský průmysl*, *Stavebnictví*, *Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží* a kategorie *Doprava, skladování a spoje*.

U žen (v rámci obyvatelstva ČR zaměstnaného v NH) do čtveřice nejčastěji zastoupených kategorií patřil *Zpracovatelský průmysl*, *Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží*, dále *Zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti* a *Vzdělávání*. (Pramen: ČSÚ-VŠPS, 4. čtvrtletí 2004)

Nyní k detailnějšímu rozboru **odvětví ekonomických činností u cizinců s postavením zaměstnanců**. Mezi tři nejčastější státní občanství těchto cizinců patřilo k 31. 12. 2004 státní občanství Slovenska, Ukrajiny a Polska.

U zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Slovenska (celkem, tj. muži a ženy) dominovaly obdobné kategorie OKEČ jako v případě všech cizinců s postavením zaměstnanců (potažmo všech ekonomicky aktivních cizinců vůbec), což do značné míry souviselo s vysokým zastoupením těchto osob právě mezi zaměstnanci-cizinci (zaměstnanci-cizinci se státním občanstvím Slovenska představovali k 31. 12. 2004 55 % všech cizinců v postavení zaměstnanců).

Nejvyšší počet zaměstnanců-cizinců se slovenským občanstvím - mužů byl zařazen do *Zpracovatelského průmyslu* (a to především do kategorie *Výroba základních kovů, kovových konstrukcí, hutních a kovodělných výrobků*, vyšší měrou byly u mužů, občanů Slovenska (v postavení zaměstnanců) zastoupeny taktéž kategorie *Výroba dopravních prostředků a zařízení, Výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení* a kategorie *Výroba a opravy strojů a zařízení*. S odstupem následovalo *Stavebnictví, Činnost v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti* (převážně tzv. *Ostatní podnikatelské činnosti*, tj. ze širokého rozpětí činností např. právní, architektonické a inženýrské činnosti, technické poradenství atp. a *Činnosti v oblasti výpočetní techniky*). Poslední ze čtyř nejčetnějších byla kategorie *Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží* (zastoupeny byly především podkategorie *Velkoobchod a zprostředkování velkoobchodu* (kromě motorových vozidel) a podkategorie *Maloobchod kromě motorových vozidel; opravy spotřebních výrobků*).

U žen-cizinek, občanek Slovenska v postavení zaměstnanců byla situace do jisté míry obdobná s tím, že ze čtyř nejvíce zastoupených kategorií se odloučilo *Stavebnictví*, a naopak čtveřici nejčetnějších doplnila *Zdravotní a sociální péče; veterinární činnosti*. Nejvyšší podíl žen v postavení zaměstnanců se státním občanstvím Slovenska přináležel kategorii *Zpracovatelský průmysl*, dominovaly zde stejné podkategorie jako v případě mužů, tj. *Výroba základních kovů, kovových konstrukcí, hutních a kovodělných výrobků, Výroba dopravních prostředků a zařízení a Výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení*. V rámci sdružené kategorie *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti* rovněž i v případě žen byla nejvíce zastoupena podkategorie nazvaná *Ostatní podnikatelské činnosti* (zahrnující též např. práci sekretářky). Mezi čtyři nejčetnější kategorie OKEČ u žen v postavením zaměstnanců se státním občanstvím Slovenska patřila také kategorie *Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží* (zde nejvíce byla zastoupena podkategorie *Maloobchod kromě motorových vozidel; opravy spotřebních výrobků* zahrnující mimo jiné maloobchod s potravinami, textilem, kosmetickým zbožím atp.) (Viz. příloha 1.18.)

U zaměstnanců-cizinců se státním občanstvím Ukrajiny bylo nejvíce osob zařazeno ve *Stavebnictví*, s odstupem následoval *Zpracovatelský průmysl a Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti*. Kategorii *Obchod; opravy motorových vozidel a spotřebního zboží* nahradilo *Zemědělství, myslivost a související činnosti*.

U mužů v postavení zaměstnanců se státním občanstvím Ukrajiny bylo zjištěno stejné pořadí nejčastějších kategorií OKEČ jako v rámci celkových údajů tohoto státního občanství. Nejvíce zastoupenou kategorií bylo tedy *Stavebnictví*, následoval *Zpracovatelský průmysl*, kde bylo nejvíce osob (tj. občanů Ukrajiny – mužů v postavení zaměstnanců) zaznamenáno u podkategorií *Výroba základních kovů, kovových konstrukcí, hutních a kovodělných výrobků, Zpracování dřeva, výroba dřevařských výrobků (kromě nábytku)* a podkategorie *Výroba potravinářských výrobků a nápojů*. U třetí nejčetnější kategorie občanů Ukrajiny, mužů v postavení zaměstnanců, totiž *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti*, byla převážně zastoupena podkategorie *Ostatní podnikatelské činnosti* (viz. výše) a podkategorie *Činnosti v oblasti nemovitostí*, do níž jsou mimo jiné zahrnuty činnosti související s výstavbou nemovitostí za účelem prodeje. Poslední ze čtyř nejčetnějších kategorií zde představovalo *Zemědělství, myslivost a související činnosti*.

U žen - občanek Ukrajiny v postavení zaměstnanců byly zaznamenány tytéž nejčetnější kategorie jako tomu bylo u mužů, občanů Ukrajiny - zaměstnanců. Nejvyšší podíl těchto žen přináležel do *Zpracovatelského průmyslu*, a to konkrétně do podkategorií *Výroba textilií, textilních a oděvních výrobků, Výroba potravinářských výrobků a nápojů* a rovněž *Výroba základních kovů, kovových konstrukcí, hutních a kovodělných výrobků*. Druhé v pořadí následovalo *Stavebnictví*, třetí pozici obsadily *Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti*, u nichž byl nejvyšší podíl žen v postavení zaměstnanců se státním občanstvím Ukrajiny zaznamenán u podkategorie nazvané *Ostatní podnikatelské činnosti*. Poslední kategorii v rámci čtyř nejčetnějších v tomto případě představovalo obdobně jako u mužů (občanů Ukrajiny-zaměstnanců) *Zemědělství, myslivost a související činnosti* (viz. příloha 1.18.).

Cizinci v postavení zaměstnanců se státním občanstvím Polska se koncentrovali především do tří různých kategorií OKEČ, totiž do *Zpracovatelského průmyslu a Stavebnictví*, a na rozdíl od pořadí v rámci všech cizinců-zaměstnanců byl relativně vysoký podíl těchto osob zaznamenán též u kategorie *Těžba nerostných surovin*. U ostatních kategorií bylo zastoupení občanů Polska v postavení zaměstnanců pouze minimální.

Občané Polska - muži (zaměstnanci-cizinci) pracovali především ve *Zpracovatelském průmyslu*, a to konkrétně v rámci *Výroby základních kovů, kovových konstrukcí, hutních a kovodělných výrobků a Výroby dopravních prostředků a zařízení*. Druhou nejčetněji zastoupenou kategorií u mužů (zaměstnanců se státním občanstvím Polska) byla *Těžba nerostných surovin*, především se jednalo o činnosti zařazené do podkategorie *Těžba uhlí, lignitu a rašeliny*. V pořadí třetí kategorii u těchto osob představovalo *Stavebnictví*.

Převážná většina žen-cizinek v postavení zaměstnanců se státním občanstvím Polska pak byla zaměstnána ve *Zpracovatelském průmyslu*, a to konkrétně v rámci *Výroby textilií, textilních a oděvních výrobků*. (viz. příloha 1.18.)

(Pozn. údaje týkající se rozložení osob v jednotlivé kategorie OKEČ vybraných státních občanství se týkají 30. 6. 2005, pramen: MPSV ČR.)

Obecně lze říci, že porovnávání mužů a žen podle odvětví ekonomické činnosti je poněkud komplikované, neboť údaje nelze srovnat s údaji zohledňujícími např. postavení v zaměstnání příslušných osob, výši jejich mzdy atp. S pomocí výše uvedených údajů si lze utvořit pouze rámcovou představu ohledně zařazení osob (mužů a žen) v příslušná odvětví. S vědomím jistých limitů je pak možné na základě těchto dat určit výše uvedené diference.

Zároveň je nutno vzít v potaz, že podíly žen mezi cizinci-zaměstnanci (jakož i ekonomicky aktivními cizinci vůbec) byly obecně nízké (z pohledu obyvatelstva ČR) – pro doplnění u cizinců, občanů Slovenska v postavení zaměstnanců činil podíl žen 29 %, u zaměstnanců - občanů Ukrajiny bylo zaznamenáno 33 % žen, u občanů Polska podíl žen mezi cizinci se státním občanstvím Polska v postavení zaměstnanců činil pouze 15 %.